

ПРОЦЕДУРА

Как се РАБОТИ с **изборния ПРОТОКОЛ** в СИК?

Броене на бюлетини за секции с хартиени бюлетини и машина

1. По време на гласуването:

- **ПЛИКЪТ**, в който се намира протоколът **трябва да е ЗАПЕЧАТАН ДО КРАЯ на изборния ден и да се отвори, чак след като е приключило гласуването**. След като са преброени бюлетините и **написана черновата**.
- Членовете на СИК **НЯМАТ ПРАВО ДА ПОПЪЛВАТ** в протокола (дори и само имената си и подобни) **ПРЕДИ КРАЯ** на изборния ден.

2. Закриване на изборния ден

- След обявяване на края на гласуването (20 ч. или 21 ч., ако в 20 ч. е имало опашка пред секцията) член на СИК с една от смарт картите с надпис „Член на СИК“ закрива изборния ден на машината и принтира финален протокол. След това се „Приключва“ и „Изключва“ машината.
- Изваждат се двете флаш памети от машината и всяка се поставя в отделен прозрачен плик с надпис съответно „Флаш памет от машина с идент. № на СИК №..... за ИП“ и „Флаш памет от машина с идент. № на СИК №..... за ЦИК“, които се запечатват, подписват от членовете на СИК и подпечатват с печата на СИК.
- Петте смарт карти се поставят в прозрачен плик с надпис „Смарт карти от машина с идент. № на СИК №.....“ който се запечатва, подписва от членовете на СИК и подпечатва с печата на СИК.

Председателят на СИК поставя устройството за видеонаблюдение и видеозаснемане на стойката, **включва го, след което сканира QR кода от плика, предназначен за изборния ден**. Устройството за видеонаблюдение се поставя върху масата, на която ще се извършва преброяването на бюлетините по начин, който **осигурява видимост към всички действия на СИК**. За да се уверите, че устройството е поставено правилно, **погледнете екрана**. **Член на СИК следи за работата на устройството.**

3. Първоначално се работи с протокол-ЧЕРНОВА

Попълване на част I от протокола

- **В част I, буква „А“ се вписва** броят на получените от СИК в предизборния ден бюлетини.
- **В т. 1 се вписва** броят избиратели в избирателния списък при предаването му на СИК.
- **В т. 2 се вписва** броят на избирателите, които СИК е вписала в допълнителната страница (под чертата) на избирателния списък в изборния ден.

- **В т. 3 се вписва** общият брой на гласувалите избиратели според положените подписи в избирателния списък, включително и подписите в допълнителната страница (под чертата) на избирателния списък
- т. 4, буква „а“ – брой на неизползваните бюлетини
- т. 4, буква „б“ – брой на унищожените от СИК бюлетини по други поводи (тук се вписват използваните бюлетини за образец, които са залепени на таблото пред изборното помещение, както и ако има увредени механично при откъсване от кочана)
- Тези хартиени бюлетини се опаковат поотделно в пакети и се надписват, както следва:
 - пакет с надпис „Неизползвани бюлетини на СИК №“;
 - пакет с надпис „Бюлетини по т. 4, буква „б“.

Запечатаните пакети с хартиените бюлетини извън избирателната кутия се подписват от всички членове на СИК и се подпечатват.

Преброяване на бюлетините (гласовете) от гласуването с хартиени бюлетини

Преди отваряне на избирателната кутия за хартиени бюлетини и преброяване на хартиените бюлетини от масата се отстраняват всички излишни книжа и материали. На масата остават само избирателната кутия за хартиени бюлетини, черновата от протокола, бланките-чернови за преброяване на предпочитанията.

- Секционната избирателна комисия отваря кутията за хартиени бюлетини. Бюлетините се изваждат една по една от определения от СИК член на комисията и се поставят с лицевата страна надолу.
- В случай че в избирателната кутия за хартиени бюлетини се намери бюлетина от машинно гласуване, тя се отделя и след това се преброява заедно с бюлетините от машинно гласуване.
- Преброяват се хартиените бюлетини и броят им се вписва в точка 5 от протокола на реда „Хартиени (х)“.
- Определеният член на СИК показва всяка хартиена бюлетина така, че да се вижда отбелязваният вот и едновременно обявява високо и ясно номера на кандидатската листа, съответно гласът “Не подкрепям никого”. Хартиените бюлетини се подреждат, като за всяка кандидатска листа се прави отделна купчинка. Правят се още две купчинки – една с гласовете “Не подкрепям никого” и една от недействителните гласове. При поява на недействителна хартиена бюлетина, тя се показва и се обявява причината за недействителност.
- При спор относно действителността или недействителността на някой глас СИК приема писмено решение с поименно гласуване, като случаят се описва в протокол.
- Преброяват се недействителните гласове от хартиените бюлетини и броят им се вписва в т. 6 от черновата.
- Преброяват се хартиените бюлетини от купчината с гласове “Не подкрепям никого” и полученото число се вписва в точка 7.2 на реда „Хартиени (х)“ от черновата.

- Хартините бюлетини от всяка купчинка за кандидатска листа се броят поотделно. Получените числа се вписват в т. 8 от протокола – срещу наименованието на съответната партия, коалиция или името на независимия кандидат на реда „Хартини (х)“.
- Сумират се гласовете по т. 8 от редовете „Хартини (х)“ и сумата се вписва в т. 7.1 на реда „Хартини (х)“.
- В буква „Б“ от черновата на протокола се описва дали е имало спорове по действителността на гласовете и какви решения са взети по тях.

Препоръчителен начин на преброяване на преференциите от гласуването с хартиени бюлетини:

- Предпочитанията (преференциите) се преброяват и отбелязват върху бланка-чернова, която се попълва поотделно за всяка партия и коалиция.
- Преброяването на предпочитанията (преференциите) се извършва последователно по листи на партии и коалиции и по реда на отпечатването им в хартиената бюлетина. Член на СИК, определен с нейно решение, взема хартиена бюлетина от купчината с действителни гласове за съответната партия или коалиция, показва я на камерата и обявява: поредния номер на кандидата, за когото е отбелязано предпочитани или че няма отбелязано предпочитание (преференция), или че е отбелязано предпочитание (преференция) в повече от едно кръгче. След това подава хартиената бюлетина на друг член на СИК за проверка и поставяне в съответната купчина.
- Броят на преференциите се отразява едновременно и независимо един от друг от двама членове на СИК (предложени в състава на комисията от различни партии и коалиции), определени с решение на комисията.
- Последното оградено (зачертано) число показва броя на получените преференции за съответния кандидат. Това число се вписва с цифри в т. 9 от черновата на протокола в правоъгълника под номера на кандидата от листата на съответната партия/коалиция. Ако броят на преференциите за даден кандидат е нула, е допустимо в съответния правоъгълник да се впише хоризонтална черта.
- Броят на хартиените бюлетини без преференция се установява, като от броя на действителните гласове, подадени за листата на партията/коалицията, вписани в т. 8 на реда „Хартини (х)“, се изважда сумата на всички подадени преференции за всички кандидати на тази партия/коалиция. Полученото число се вписва в т. 9 от черновата в правоъгълника под надписа „без преференции“. **За всяка партия и коалиция числото по т. 8(х) трябва да е равно на сумата от числата по т. 9, включително числото под надписа „без преференции“.**

Преброяване на гласовете от гласуването с машинни бюлетини

Преброяването на гласовете от гласуването с машинни бюлетини (МБ) става по аналогичен начин като трябва да се има предвид следното:

- Масата трябва отново да се разчисти и да останат само избирателната кутия за бюлетини от машинно гласуване, черновата от протокола, и **НОВИ** бланки-чернови за преброяване на преференции;
- Ако в урната за МБ се открие хартиена – гласът се прибавя към **хартините**.
- В бюлетините от машинно гласуване **няма недействителни гласове**.

- Преференциите от МБ се попълват в таблица 10. **За всяка партия и коалиция числото по т. 8(м) трябва да е равно на сумата от числата по т. 10, включително числото под надписа „без преференции“.**

След преброяване на преференциите, в част II от протокола се попълват редове „Общо (о)“, както следва като се събират попълнените данни от хартиени бюлетини и машинни бюлетини на съответните точки.

След като се попълни протокол-ЧЕРНОВА се прави проверка и засичане на числата, на контролите, нужни поправки и т.н. – всичко това става на черновата! **Препоръчително** е да се направи проверка с електронен протокол на страницата на ЦИК. Ако контролите в протокола са удовлетворени, **черновата се ксерокопира** и след това се ПРЕПИСВА НА ЧИСТО НА БЕЛОВА. Тя се подписва от ВСИЧКИ членове на СИК. Член на СИК може да **подпише протокола с ОСОБЕНО МНЕНИЕ, но не може да откаже да подпише**. Ако член на СИК регистрира неточности и фалшиви данни, **подписва с „особено мнение“**.

В края на протокола се отбелязва какви жалби или заявления са постъпвали до СИК и какви решения е взела СИК по тях. Описват се и се прилагат към протокола всички жалби.

Ако е получен нов протокол на СИК и е върнат сгрешеният, това обстоятелство задължително се описва.

СИК разполага само с един секционен протокол (белова), в който не се допускат грешки при попълването му. При сгрешен протокол СИК уведомява РИК. РИК с решение определя начина на връщане на сгрешения протокол и предаване на новия протокол.

4. КСЕРО-КОПИЕ от протокола

- **Ксерокопие** от протокола (официална белова) **имат право** да получат **ВСИЧКИ наблюдатели** (по 1 човек от организация), кандидати и застъпници, представители на партии и коалиции (по 1 човек от партия/коалиция), на инициативни комитети;
- **Вземете свое ксерокопие** от протокола – ПЪЛНО, ВСИЧКИ страници. Не могат да ви откажат;
- Проверете дали са Ви дали **всички страници** (да няма липсващи);
- Проверете дали на **последната страница има подписи на всички** членове на комисията и печат;
- На всяка ОТДЕЛНА страница от КСЕРОКОПИЕТО на протокола трябва да **има подписи на председателя, зам-председателя и секретаря** на СИК и печат на СИК. Три подписа на ВСЯКА страница!!!

5. След изборния ден:

- Протоколите се сканират и **качват на страницата на РИК** (до 48 часа от края на изборния ден) и на страницата на ЦИК (до 72 часа от края на изборния ден). **Проверете протоколът на Вашата секция**, в която сте били наблюдател – **дали числата са същите като във вашето ксерокопие** от СИК. Двете да се сравнят. - ако има разлики **сигнализирайте ни!!!**

Ако има несъответствие, моля сигнализирайте в централния офис на ГИСДИ:
тел.: 02/443 55 54; 0887 785 132; gisdibulgaria@gmail.com;